

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

www.gov.wales

Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014

Codau a chanllawiau: Canllawiau Statudol
Rhan 9 (Trefniadau Partneriaeth)

Rhan 9

Canllawiau Statudol ar Drefniadau Partneriaeth mewn perthynas â rhan 9 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014

Cyhoeddir o dan Adran 169 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014. Mae'r ail fersiwn hon o'r Canllawiau Statudol ar Drefniadau Partneriaeth mewn perthynas â rhan 9 yn disodli fersiwn 1

CYNNWYS

1. Cyflwyniad	3
2. Y Cefndir Deddfwriaethol	4
3. Trefniadau partneriaeth a Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol	5
4. Aelodaeth Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol	9
5. Adroddiadau	13
6. Rhannu gwybodaeth	14
7. Dirprwyo swyddogaethau	15
8. Gwasanaethau Integredig Cymorth i Deuluoedd	16
9. Cronfeydd cyfun a defnyddio partneriaethau ffurfiol	19
10. Llywodraethu – Cytundebau Ysgrifenedig	21
11. Atodiad 1 – Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth (Cymru) 2015	

1. Cyflwyniad

1. Mae Rhan 9 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 (“y Ddeddf”) yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol wneud trefniadau i hyrwyddo cydweithrediad â’u partneriaid perthnasol ac eraill, mewn perthynas ag oedolion y mae arnynt anghenion gofal a chymorth, gofalwyr a phlant. Mae’n nodi bod gan bartneriaid perthnasol ddyletswydd i gydweithredu â’r awdurdodau lleol, a darparu gwybodaeth ar eu cyfer, yng nghyswllt eu swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol. Mae Rhan 9 o’r Ddeddf hefyd yn darparu ar gyfer trefniadau partneriaeth rhwng awdurdodau lleol a Byrddau Iechyd Lleol er mwyn cyflawni eu swyddogaethau. Mae hefyd yn rhoi pwerau i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau mewn perthynas â threfniadau partneriaeth ffurfiol, adnoddau ar gyfer trefniadau partneriaeth (gan gynnwys cronfeydd cyfun) a byrddau partneriaeth. Bwriedir i Ran 9 gael ei darllen yng nghyd-destun y Ddeddf yn ei chyfanrwydd.
2. Diben Rhan 9 yw gwella canlyniadau a llesiant pobl, yn ogystal â gwella effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd darpariaeth gwasanaethau. Felly, mae modd disgrifio amcanion allweddol cydweithrediad, partneriaeth ac integreiddio fel a ganlyn:
 - Gwella gofal a chymorth, gan sicrhau bod gan bobl fwy o gyfle i fynegi barn a rhagor o reolaeth
 - Gwella canlyniadau ac iechyd a llesiant
 - Darparu gofal a chymorth cydgysylltiedig sy’n canolbwyntio ar bobl
 - Defnyddio adnoddau, sgiliau ac arbenigedd yn fwy effeithiol.
3. Mae’n bosibl y bydd unigolion, eu teuluoedd a’u gofalwyr angen gofal neu gymorth gan fwy nag un gweithiwr proffesiynol neu sefydliad. Pan fydd hyn yn digwydd, dylid cydgysylltu a darparu’r gofal a’r cymorth yn effeithiol er mwyn diwallu eu hanghenion penodol. O safbwynt pobl y mae angen gofal a chymorth arnynt, dylai hyn olygu:
4. “Mae fy ngofal yn cael ei gynllunio gen i gyda phobl sy’n cydweithio i’m deall i, fy rheulu, a’m gofalwr/gofalwyr, gan sicrhau bod gen i reolaeth drwy ddwyn ynghyd y gwasanaethau i sicrhau’r canlyniadau sy’n bwysig i mi.”
5. Cyhoeddir y canllawiau statudol hyn o dan adran 169 o’r Ddeddf. Mae’n rhaid i awdurdodau lleol a Byrddau Iechyd Lleol ystyried y canllawiau hyn mewn perthynas â threfniadau partneriaeth sy’n ofynnol o dan adran 166 o’r Ddeddf. Mae’r canllawiau hefyd yn berthnasol i fyrddau partneriaeth y mae’n ofynnol eu sefydlu mewn perthynas â’r trefniadau partneriaeth hynny, ac i unrhyw dimau y mae’n ofynnol eu sefydlu er mwyn gweithredu’r trefniadau partneriaeth. Mae’r canllawiau statudol hefyd yn cwmpasu adran 167 (adnoddau ar gyfer trefniadau partneriaeth) ac adran 168 (byrddau partneriaeth).

2. Y Cefndir Deddfwriaethol

6. Mae Adran 33 o Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol 2006 (“Deddf 2006”) yn galluogi awdurdodau lleol a Byrddau Iechyd Lleol i ddatblygu partneriaethau ffurfiol a dirprwyo swyddogaethau o un corff i'r llall. Cyflwynwyd y ddeddfwriaeth hon yn wreiddiol gyda Deddf Iechyd 1999, ac fe gafodd y mesurau eu cydgrynhoi yn Neddf 2006. Mae'r ddeddfwriaeth hon yn galluogi awdurdod lleol i ddirprwyo rhai swyddogaethau penodedig i'r Bwrdd Iechyd Lleol, neu i'r Bwrdd Iechyd Lleol ddirprwyo rhai swyddogaethau penodedig i'r awdurdod lleol. Mae'r ddeddfwriaeth hefyd yn darparu ar gyfer datblygu gwasanaethau integredig, comisiynu integredig a threfniadau ar gyfer cronfeydd cyfun.
7. Mae Deddf 2006 hefyd yn cydgrynhoi mesurau o ddeddfau eraill. Cafodd trefniadau grant blaenorol a wnaed o dan 28A a 28BB o Ddeddf Gwasanaethau Iechyd Gwladol 1977 eu cydgrynhoi yn Neddf 2006 o dan adran 194 ac adran 34.
8. Mae Deddf Plant 2004 (“Deddf 2004”) yn darparu ar gyfer datblygu cronfeydd cyfun, ond mae'r rhain yn wahanol iawn i'r trefniadau cronfa gyfun yn Neddf 2006, oherwydd er eu bod yn galluogi amrywiaeth ehangach o ‘bartneriaid perthnasol’ i gyfrannu at y gronfa gyfun, nid yw'r ddeddf hon yn caniatáu dirprwyo swyddogaethau rhwng partneriaid. Nid yw Deddf 2004 yn gwneud darpariaeth i un partner gyflawni swyddogaethau partner arall, neu i un partner ddarparu gwasanaethau partner arall yn hytrach na'i wasanaethau ei hun. Yn hytrach, mae'n cynnig cyfle i gytuno ar amcanion ar y cyd a chyfrannu at y gost o gyflawni'r amcanion hyn drwy ba bartner bynnag sy'n gyfrifol yn gyffredinol am ddarparu gwasanaethau. Mae adran 162 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol (Cymru) 2014 yn ymestyn y ddarpariaeth hon ar gyfer ariannu gwasanaethau i oedolion a gofalwyr, ac yn debyg i Ddeddf 2004, mae'n gallu cynnwys cyfraniadau gan amrywiaeth ehangach o bartneriaid, ond nid yw'n darparu ar gyfer dirprwyo swyddogaethau rhwng partneriaid.
9. Mae'r rheoliadau perthnasol ar gyfer partneriaethau ffurfiol yn ymwneud â dirprwyo swyddogaethau yn cynnwys Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth Cyrff Gwasanaeth Iechyd Gwladol ac Awdurdodau Lleol (Cymru) 2000. Mae'r rheoliadau hyn yn cael eu hystyried yn rheoliadau sydd wedi'u gwneud o dan Ddeddf 2006.
10. Cafodd nifer o nodiadau cyngor eu darparu i helpu i ddatblygu partneriaethau ffurfiol a chronfeydd cyfun o dan Ddeddf 2006 a Deddf 2004. Cafodd y nodiadau cyngor hyn eu diweddarau ymhellach ym mis Gorffennaf 2019, pan ddatblygodd Cymdeithas Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru becyn cymorth i helpu partneriaid gyda chronfeydd cyfun:-

<https://www.adss.cymru/image/event/DTG%20-%20Advice%20Notes/ADSSC-FINAL%20AN1%20-%20Introduction%20to%20Integration.pdf>

3. Trefniadau partneriaeth a Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol

11. Mae'n ofynnol i'r cyrff partneriaeth (awdurdodau lleol a Byrddau Iechyd Lleol) wneud trefniadau partneriaeth, yn unol â Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth (Cymru) 2015, fel y'u diwygiwyd. Mae'r Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth wedi'u cynnwys yn Atodiad 1.
12. Y swyddogaethau y mae angen eu cyflawni yn unol â'r trefniadau partneriaeth yw'r swyddogaethau sy'n cael eu disgrifio yn Atodlen 1. Nid yw'r Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth yn cael eu defnyddio i ymestyn swyddogaethau awdurdod lleol neu Fwrdd Iechyd Lleol, y mae modd eu hymestyn y tu hwnt i'r swyddogaethau a ganiateir gan y rheoliadau o dan Ddeddf 2000.
13. Mae'n ofynnol i awdurdodau lleol a Byrddau Iechyd Lleol sefydlu Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol i reoli a datblygu gwasanaethau i sicrhau cynllunio strategol a gwaith partneriaeth rhwng awdurdodau lleol a Byrddau Iechyd Lleol a sicrhau bod gwasanaethau, gofal a chymorth effeithiol ar waith i ddiwallu anghenion y boblogaeth berthnasol.
14. Mae'r Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth yn ei gwneud yn ofynnol i'r cyrff partneriaeth ym mhob ardal BILL wneud trefniadau partneriaeth o dan gyfarwyddyd Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol.
15. Mae angen sefydlu'r Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol canlynol mewn perthynas â'r trefniadau partneriaeth sy'n cael eu gwneud gan y cyrff partneriaeth a nodir yn y rheoliadau:
 - Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Gwent – Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan a Chyngor Sir Fynwy, Cyngor Dinas Casnewydd, Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili, Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen a Chyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent.
 - Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Gogledd Cymru – Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, Cyngor Sir y Fflint, Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam, Cyngor Sir Ynys Môn, Cyngor Sir Gwynedd, Cyngor Sir Ddinbych a Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy.
 - Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Caerdydd a'r Fro – Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro, Cyngor Dinas a Sir Caerdydd a Chyngor Bro Morgannwg.
 - Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Gorllewin Morgannwg – Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe, Cyngor Dinas a Sir Abertawe a Chyngor Bwrdeistref Sirol Castell-nedd Port Talbot.
 - Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Cwm Taf – Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf, Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf, Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful a Chyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr.
 - Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Gorllewin Cymru – Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda, Cyngor Sir Penfro, Cyngor Sir Caerfyrddin a Chyngor Sir Ceredigion.
 - Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Powys – Bwrdd Iechyd Addysgu Powys a Chyngor Sir Powys.
16. Amcanion y Byrddau Partneriaethau Rhanbarthol yw sicrhau bod y cyrff partneriaeth

yn gweithio'n effeithiol gyda'i gilydd i:

- Ymateb i'r asesiad o'r boblogaeth a gynhaliwyd yn unol ag adran 14 o'r Ddeddf.
- Gweithredu'r cynlluniau ar gyfer pob un o'r ardaloedd awdurdod lleol a gwmpesir gan y bwrdd y mae'n ofynnol i bob un o'r awdurdodau lleol a'r byrddau iechyd lleol eu llunio a'u cyhoeddi o dan adran 14A o'r Ddeddf.
- Sicrhau bod y cyrff partneriaeth yn darparu adnoddau digonol ar gyfer y trefniadau partneriaeth, yn unol â'u pwerau o dan adran 167 o'r Ddeddf.
- Hyrwyddo sefydlu cronfeydd cyfun lle y bo'n briodol.

17. Mae'n **rhaidd** i Fyrddau Partneriaeth Rhanbarthol sicrhau bod pob un o'r partneriaid yn gweithio'n effeithiol gyda'i gilydd i wella canlyniadau ar gyfer pobl yn eu rhanbarth. **Rhaidd** iddynt sicrhau bod gwasanaethau ac adnoddau yn cael eu defnyddio yn y modd mwyaf effeithiol ac effeithlon posibl i sicrhau bod hyn yn digwydd.

18. Mae'r trefniadau partneriaeth hyn yr un fath â'r trefniadau a fydd yn cael eu defnyddio at ddibenion cynnal yr asesiad o'r boblogaeth o dan adran 14 o'r Ddeddf. Mae adran 14 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol a'r Bwrdd Iechyd Lleol perthnasol gynnal asesiad o anghenion y boblogaeth leol ar gyfer gofal a chymorth, cymorth ar gyfer gofalwyr a gwasanaethau ataliol. Mae hefyd yn nodi bod angen asesu ystod a lefel y gwasanaethau sydd eu hangen i ddiwallu'r anghenion hyn. Felly, **rhaidd** i'r Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol ystyried yr asesiad hwn o'r boblogaeth a phenderfynu a fydd darparu gwasanaethau, gofal a chymorth mewn ffordd integredig o fudd i bobl yn eu rhanbarth. Dylai'r broses hon gael ei llywio gan safbwyntiau defnyddwyr gwasanaethau.

19. Hefyd, **rhaidd** i Fyrddau Partneriaeth Rhanbarthol roi blaenoriaeth i integreiddio gwasanaethau ar gyfer y canlynol:

- Pobl hŷn sydd ag anghenion cymhleth a chyflyrau hirdymor, gan gynnwys dementia.
- Pobl ag anableddau dysgu.
- Plant ag anghenion cymhleth.
- Gofalwyr, gan gynnwys gofalwyr ifanc.
- Gwasanaethau Integredig Cymorth i Deuluoedd.

20. **Rhaidd** datblygu gwasanaethau, gofal a chymorth mewn ffordd integredig, gan ganolbwyntio ar gyfleoedd ar gyfer atal ac ymyrryd yn gynnar.

Mewn perthynas â gwasanaethau ar gyfer plant a phobl ifanc, dylid canolbwyntio ar y canlynol:

- darparu cymorth a chefnogaeth yn gynnar er mwyn atal mwy a anghenion heriol rhag dod i'r amlwg
- darparu cefnogaeth i deuluoedd er mwyn atal yr angen i blant gael eu rhoi mewn gofal
- pan fo plenty yn derbyn gofal, darparu modelu gofal a chymorth sy'n dad-ddwysáu angen ac yn hyrwyddo canlyniadau cadarnhaol
- hyrwyddo dulliau gweithredu sy'n atal plant rhag gorfod mynd i'r ddalfa.

Dylai gwasanaethau ar gyfer plant a phobl ifanc hefyd ganolbwyntio ar hybu iechyd a lesiant emosiynol da er mwyn atal iechyd meddwl gwael.

Yn y lle cytaf, mae angen i Fyrddau Partneriaeth Rhanbarthol gydgrynhoi datblygiad Gwasanaethau Integredig Cymorth i Deuluoedd a datblygu dull integredig o ddarparu gwasanaethau ar gyfer plant sydd ag anghenion cymhleth, gan gynnwys:

- Plant ag anableddau a/neu salwch
- Plant sydd wedi cael profiad o'r system gofal
- Plant sydd angen gofal a chymorth
- Plant sydd mewn perygl o ddod yn blant sy'n derbyn gofal
- Plant ag anghenion emosiynol ac ymddygiadol

Mae hyn yn cynnwys cefnogi trefniadau pontio effeithiol ac integredig o wasanaethau plant i wasanaethau oedolion.

21. Mae gan Fyrddau Iechyd Lleol ac awdurdodau lleol drefniadau partneriaeth ar waith eisoes ar gyfer gwasanaethau iechyd meddwl a gwasanaethau i bobl â phroblemau camddefnyddio sylweddau. Hefyd, mae byrddau partneriaeth cenedlaethol yn bodoli ar gyfer y gwasanaethau hyn. O ganlyniad, dylai'r Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol ystyried pa drefniadau ychwanegol neu amgen sydd eu hangen o bosibl i integreiddio gwasanaethau er mwyn gwella canlyniadau ar gyfer unigolion a/neu ddefnyddio adnoddau yn fwy effeithiol. Dylai hyn gynnwys ystyried pa drefniadau a fyddai'n fwy effeithiol ar lefel genedlaethol, yn hytrach na lefel ranbarthol neu leol.
22. Dylai'r Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol fod yn ystyried cyfleoedd i ymestyn darpariaeth gwasanaethau integredig y tu hwnt i'r meysydd blaenoriaeth a nodir yn y canllawiau hyn, yn ogystal â sicrhau eu bod yn ymateb yn effeithiol i'r asesiad ar y cyd o'r boblogaeth.
23. Bydd y Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol yn penderfynu ar y strwythurau mwyaf priodol ar gyfer sicrhau bod y gwasanaethau integredig hyn yn cael eu darparu. Gallai hyn gynnwys sefydlu grwpiau rheoli neu grwpiau gweithredol, yn ogystal â thimau integredig ar gyfer meysydd gwasanaeth penodol. Bydd angen datblygu cytundebau ysgrifenedig ar gyfer unrhyw drefniadau partneriaeth sy'n cynnwys dirprwyo swyddogaethau.
24. Mae gan Fyrddau Partneriaeth Rhanbarthol gyfraniad allweddol i'w wneud at ddwyn ynghyd partneriaid i benderfynu a fydd darparu gwasanaethau, gofal a chymorth mewn ffordd integredig o fudd i bobl yn eu rhanbarth. Bydd angen i Fyrddau Partneriaeth Rhanbarthol sicrhau bod pob partner yn gweithio'n effeithiol gyda'i gilydd i wella canlyniadau i bobl. Bydd angen iddynt sicrhau bod gwasanaethau ac adnoddau yn cael eu defnyddio yn y modd mwyaf effeithiol ac effeithlon i gyflawni hyn. Bydd Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol hefyd yn gwneud cyfraniad allweddol at oruchwylio a llywodraethu trefniadau partneriaeth. Yn sgil y defnydd cynyddol o gyllidebau ac adnoddau cyfun, mae'n hanfodol bod trefniadau llywodraethu ac atebolrwydd effeithiol ar waith. Dylai cylch gorchwyl y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol nodi'n glir a yw aelodau'r bwrdd wedi dirprwyo penderfyniadau o'u cyrff neu eu sefydliadau perthnasol, lle bo hynny'n briodol.
25. Bydd angen i'r Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol ddatblygu a chydgyssylltu trefniadau partneriaeth ffurfiol neu anffurfiol. Bydd partneriaethau adran 33 (Deddf GIG (Cymru) 2006) eisoes ar waith mewn rhai ardaloedd, a gall yr ardaloedd hyn benderfynu datblygu rhagor o bartneriaethau ffurfiol y tu allan i gyfarwyddyd Llywodraeth Cymru.

Yn ogystal, mae nifer o drefniadau partneriaeth anffurfiol (trefniadau anffurfiol y tu allan i gytundeb adran 33 sy'n cynnwys swyddogaethau dirprwyedig) eisoes ar waith.

26. Mae'r Cod Ymarfer yn ymwneud ag Eiriolaeth (Rhan 10 o'r Ddeddf) yn nodi'r gofynion ar gyfer mynediad i wasanaethau a chymorth eiriolaeth. Wrth ymateb i'r asesiad o'r boblogaeth, bydd angen i Fyrddau Partneriaeth Rhanbarthol sicrhau eu bod yn gallu ymateb i ofynion eiriolaeth pob unigolyn. Mae'r Cod Ymarfer ar Eiriolaeth yn darparu rhagor o gyngor ar y ffactorau allweddol sy'n effeithio ar unigolion a'u hanghenion ar gyfer cymorth penodol.
27. Mae'r Cod Ymarfer ar Ran 2 o'r Ddeddf yn nodi'r gofynion mewn perthynas â darparu gwybodaeth, cyngor a chymorth. Bydd angen i Fyrddau Partneriaeth Rhanbarthol sicrhau bod gwybodaeth, cyngor a chymorth yn cael eu cynnig mewn ffordd hygyrch sy'n diwallu anghenion pobl sy'n byw yn eu rhanbarth. Dylai awdurdodau lleol arwain y broses o gytuno â phartneriaid rhanbarthol ynglŷn â pha agweddau ar wasanaethau y dylid eu datblygu yn genedlaethol, yn rhanbarthol ac yn lleol.
28. Os yw comisiynu gwasanaethau o fudd i awdurdodau lleol a Byrddau Iechyd Lleol, dylent weithio gyda'i gilydd i ystyried a fydd modelau busnes dielw amgen yn diwallu anghenion llesiant eu poblogaeth leol. Mae'r Cod Ymarfer ar Ran 2 o'r Ddeddf yn cynnwys rhagor o gyngor ar hyrwyddo mentrau cymdeithasol, cwmnïau cydweithredol, gwasanaethau sy'n cael eu harwain gan ddefnyddwyr a'r trydydd sector.

4. Aelodaeth Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol

29. Rhaid i aelodau Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol gynnwys y canlynol:
- (a) o leiaf un aelod etholedig o awdurdod lleol a sefydlodd y bwrdd partneriaeth rhanbarthol
 - (b) o leiaf un aelod o Fwrdd Iechyd Lleol a sefydlodd y bwrdd partneriaeth rhanbarthol
 - (c) y person a benodwyd yn gyfarwyddwr gwasanaethau cymdeithasol o dan adran 144 o'r Ddeddf mewn cysylltiad â phob awdurdod lleol a sefydlodd y bwrdd partneriaeth rhanbarthol, neu ei gynrychiolydd enwebedig
 - (d) o leiaf un cynrychiolydd o'r Bwrdd Iechyd Lleol a sefydlodd y bwrdd partneriaeth rhanbarthol
 - (e) o leiaf dau berson sy'n cynrychioli buddiannau sefydliadau'r trydydd sector yn yr ardal a gwmpesir gan y bwrdd partneriaeth rhanbarthol
 - (f) o leiaf un person sy'n cynrychioli buddiannau darparwyr gofal yn yr ardal a gwmpesir gan y bwrdd partneriaeth rhanbarthol
 - (g) o leiaf un person sy'n cynrychioli buddiannau pobl ag anghenion gofal a chymorth yn yr ardal a gwmpesir gan y bwrdd partneriaeth rhanbarthol
 - (h) o leiaf un person sy'n cynrychioli buddiannau gofalwyr yn yr ardal a gwmpesir gan y bwrdd partneriaeth rhanbarthol
 - (i) o leiaf un uwch-swyddog awdurdod lleol sy'n gyfrifol am dai gan gynnwys y cyfrifoldeb dros gysylltiadau â buddsoddiadau cyfalaf mewn tai, yn un o'r ardaloedd a gwmpesir gan y bwrdd partneriaeth rhanbarthol
 - (j) o leiaf un person sy'n cynrychioli buddiannau landlordiaid cymdeithasol cofrestredig yn yr ardal a gwmpesir gan y bwrdd partneriaeth rhanbarthol
 - (k) o leiaf un uwch-swyddog awdurdod lleol sy'n gyfrifol am addysg yn un o'r ardaloedd a gwmpesir gan y bwrdd partneriaeth rhanbarthol.
30. Gall byrddau partneriaeth rhanbarthol gyfethol pobl eraill i fod yn aelodau o'r bwrdd fel y bo'n briodol. Mae'r rheoliadau'n cyfeirio at isafswm aelodaeth y byrddau ond mae nifer y cynrychiolwyr ac ystod y bobl dan sylw yn fater i'w benderfynu'n lleol. Ymhlieth yr aelodau eraill y gellid eu hystyried mae'r gwasanaeth tân, yr heddlu, Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwlans Cymru, Iechyd Cyhoeddus ac ati.
31. Cynrychiolwyr Dinasyddion a Gofalwyr
Rhaid i bobl sy'n defnyddio gwasanaethau gymryd rhan weithredol ac ymgysylltu â gwaith y Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol, a dylai'r Byrddau fod yn gallu dangos sut y maent wedi ymgysylltu â dinasyddion a gofalwyr ar bob lefel gan gynnwys asesu angen, cynllunio strategol, cynllunio a darparu gwasanaethau. Bydd o leiaf un aelod o'r bwrdd i gynrychioli buddiannau pobl sydd angen gofal a chymorth ac o leiaf un aelod i gynrychioli buddiannau gofalwyr. **Cydnabyddir na ellir disgwyl i'r unigolion hyn gynrychioli pawb sydd angen gofal a chymorth na phob gofalwr.** Felly, bydd angen iddynt weithio gyda'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol a'r panel dinasyddion (neu grwpiau perthnasol eraill) i lywio'r gwaith o ddatblygu a darparu gwasanaethau integredig yn effeithiol.

32. Cynrychiolwyr y Trydydd Sector a Darparwyr Gofal

Yn yr un modd, **ni ellir disgwyl** i gynrychiolwyr y trydydd sector a darparwyr gofal **gynrychioli pob sefydliad yn eu sector**, ond bydd angen iddynt sicrhau bod gwaith ymgysylltu effeithiol wedi'i gynnal gyda'r sector, a bod sefydliadau'r sector yn gallu cymryd rhan a dylanwadu ar y gwaith o gynllunio a darparu gwasanaethau integredig.

Yn unol â chydaddoldeb a hawliau dynol, dylai Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol gynnwys amrywiaeth o aelodau.

33. Tai – Landlord Cymdeithasol Cofrestredig

Byddem yn disgwyl i brif gynrychiolydd tai yr awdurdod lleol fod **ar lefel Cyfarwyddwr** er mwyn sicrhau ei fod yn gallu rhoi trosolwg gwybodus o sut mae gwella canlyniadau llesiant yng nghyd-destun integreiddio a chydweithio rhwng y meysydd iechyd, tai a gofal cymdeithasol a diwallu anghenion gofal a chymorth defnyddwyr gwasanaeth. **Bydd yn cynrychioli Cyfarwyddwyr Tai eraill** yn y rhanbarth, a bydd disgwyl iddo gysylltu â strwythurau rhanbarthol, grwpiau a rhwydweithiau perthnasol er mwyn sicrhau bod y safbwynt a gaiff ei gyfleu yn un mor gyflawn â phosibl. Er enghraifft, bydd y Grwpiau Cydweithredol Rhanbarthol newydd a grëwyd o dan ganllawiau'r Grant Cymorth Tai yn bwysig er mwyn hwyluso gwaith ymgysylltu a chydweithredu.

34. Tai – Landlord Cymdeithasol Cofrestredig

Ni ellir disgwyl i gynrychiolwyr landlordiaid cymdeithasol cofrestredig **gynrychioli pob sefydliad yn eu sector**, ond bydd angen iddynt sicrhau bod gwaith ymgysylltu effeithiol wedi'i gynnal gyda'r sector, a bod sefydliadau'r sector yn gallu cymryd rhan a dylanwadu ar y gwaith o gynllunio a darparu gwasanaethau integredig sy'n gysylltiedig â llety, fel y bo'n briodol. Dylai'r dulliau o ymgysylltu â'r sectorau hyn gynnwys y fforwm rhanbarthol ar gyfer gwerth cymdeithasol a Grwpiau Cydweithredol Rhanbarthol a grëwyd o dan ganllawiau'r Grant Cymorth Tai.

35. Addysg

Byddem yn disgwyl i brif gynrychiolydd addysg yr awdurdod lleol fod **ar lefel Cyfarwyddwr** er mwyn galluogi iddo fynegi ei safbwynt ar wella canlyniadau llesiant plant sydd ag anghenion cymhleth a/neu ofal a chymorth, a rheini ag anawsterau emosiynol ac ymddygiadol, y rheini sy'n derbyn gofal gan yr awdurdod lleol neud sydd wedi cael profiad o ofal a'r rheini sydd ar ffiniau gofal. **Bydd yn cynrychioli Cyfarwyddwyr Addysg eraill yn y rhanbarth**, a bydd disgwyl iddo gysylltu â strwythurau rhanbarthol a chenedlaethol eraill megis Cymdeithas Cyfarwyddwyr Addysg Cymru, er mwyn sicrhau bod y safbwynt a gaiff ei gyfleu yn un mor gyflawn â phosibl. Dylai cynrychiolwyr Addysg hefyd fanteisio ar drefniadau is-grwpiau Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol a grwpiau a rhwydweithiau perthnasol eraill i sicrhau eu bod yn gallu llywio a chefnogi'r gwaith o ddatblygu gwasanaethau integredig i blant a phobl ifanc.

36. Er budd cydraddoldeb a hawliau dynol, dylai Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol fod ag aelodaeth amrywiol.

37. Plant a phobl ifanc

Mae dyletswydd ar awdurdodau lleol yn unol ag Adran 12 o Fesur Plant a Theuluoedd (Cymru) 2010 i wneud y trefniadau y maent yn eu hystyried yn addas

er mwyn hyrwyddo a hwyluso plant i fod yn rhan o'r penderfyniadau a wneir gan adurdodau lleol ac a allai effeithio arnynt.

38. Gan fod yr awdurdod lleol yn gorff partneriaeth cyson sy'n ddarostyngedig i drefniadau partneriaeth, ac yn aelod allweddol o'r Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol, bydd dyletswydd adran 12 hefyd yn cynnwys y penderfyniadau a wneir gan y Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol, sy'n effeithio ar blant. Felly, mae'n **rhaidd** i'r Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol roi sylw dyledus i adran 12 Mesur Plant a Theuluoedd (Cymru) wrth wneud penderfyniadau sy'n effeithio ar blant, a **rhaidd** iddynt fynd ati i hyrwyddo a hwyluso plant i gymryd rhan.
39. Gan ystyried y cysylltiadau gwaith gyda Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus (sy'n gosod dyletswydd gyfunol ar bartneriaid, gan gynnwys Awdurdodau Lleol a Byrddau Iechyd Lleol, i hyrwyddo a hwyluso plant a phobl ifanc i gymryd rhan), **rhaidd** i Fyrddau Partneriaeth Rhanbarthol ddilyn yr un egwyddorion a nodi yn y canllawiau statudol ar gyfer Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 SPSF3 – rôl gyfunol (Atodiad B) a thalu sylw dyledus i egwyddorion Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn. Gellir crynhoi egwyddorion y Confensiwn fel hyn:
- **Darpariaeth** (pa wasanaethau sydd ar gael, ac a ydynt yn diwallu anghenion y boblogaeth Plant a Phobl Ifanc?) Beth yw'r canlyniadau sy'n deillio o wneud penderfyniadau?
 - **Cyfranogiad** (sut rydych yn grymuso, yn galluogi ac yn cefnogi plant a phobl ifanc i sicrhau bod eu lleisiau'n cael eu clywed a'u bod yn cael eu cymryd o ddifri ar faterion sy'n effeithio arnynt?) Sut rydych wedyn yn sicrhau bod plant a phobl ifanc yn cymryd rhan weithredol yn y gwaith o gynllunio a darparu gwasanaethau?
 - **Amddiffyn** (rhoi strwythurau a gwasanaethau ar waith sy'n amddiffyn plant a phobl ifanc rhag niwed, ac yn sicrhau nad ydynt o dan anfantaes nac yn cael eu gwahaniaethu)

40. Cysylltiadau â byrddau strategol eraill

Dylai trefniadau priodol fod ar waith ar lefel strategol i ymgysylltu â byrddau a sefydliadau eraill yn ôl y gofyn. Dylai hyn gynnwys y canlynol;

- Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus
- Byrddau Diogelu Rhanbarthol
- Pwyllgorau Cydweithrediaeth Rhanbarthol ar gyfer Cefnogi Pobl
- Partneriaethau Iechyd Meddwl
- Byrddau Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol

Mae'n bosibl y bydd y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol am wahodd sefydliadau neu unigolion i fynychu cyfarfodydd y Bwrdd neu is-grwpiau fel y bo'n briodol. Dylai'r dulliau ymgysylltu ar gyfer y sectorau hyn gynnwys y fforwm gwerth cymdeithasol lleol. Hefyd, bydd angen meithrin cysylltiad drwy rwydweithiau neu fforymau sydd eisoes yn bodoli, neu drwy ddatblygu rhwydweithiau neu fforymau newydd.

41. Is-strwythurau'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol

Dylai Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol sefydlu is-grwpiau ar gyfer meysydd allweddol, sy'n adrodd i'r bwrdd. Mae'n bwysig bod yr is-grwpiau hyn yn atebol i'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol, a bod y bwrdd yn cadw'r cyfrifoldeb, y

goruchwyliaeth a'r atebolrwydd cyffredinol am y gwaith a roddir i unrhyw is-grŵp. Fel gofyniad sylfaenol, **dylai** trefniadau'r is-grwpiau hyn gynnwys strwythurau aml-asiantaethiol penodol a chdir er mwyn canolbwyntio ar anghenion plant a phobl ifanc yn eu rhanbarth, yn fwy cyffredinol yn nhermau help ac ataliaeth gynnar, ond hefyd yn benodol y rheini ag anghenion cymhleth, gan gynnwys:

- Plant ag anableddau a/neu salwch
- Plant sydd wedi cael profiad o'r system gofal
- Plant sydd angen gofal a chymorth
- Plant sydd mewn perygl o ddod yn blant sy'n derbyn gofal
- Plant ag anghenion emosiynol ac ymddygiadol

Dylai trefniadau'r is-grwpiau hefyd gynnwys grwpiau i ganolbwyntio ar ddatrysiadau tai a llety i broblemau iechyd a gofal cymdeithasol.

5. Adroddiadau

42. Mae'r Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth yn ei gwneud yn ofynnol i Fyrddau Partneriaeth Rhanbarthol baratoi adroddiad sy'n nodi i ba raddau y mae amcanion y bwrdd wedi'u cyflawni. Mae'n rhaid cyflwyno'r adroddiad hwn i Weinidogion Cymru erbyn 30 Mehefin bob blwyddyn.
43. Mae'n rhaid cyhoeddi'r adroddiad, a dylai gynnwys y canlynol:
- Aelodau'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
 - Gwybodaeth am sut mae'r bwrdd wedi cyflawni ei amcanion, gan gynnwys gwybodaeth reoli ategol berthnasol (e.e. adroddiad ariannol ac adroddiadau cynnydd eraill)
 - Manylion y trefniadau partneriaeth sydd ar waith i ymateb i'r asesiad ar y cyd o'r boblogaeth a'r meysydd blaenoriaeth, gan gynnwys unrhyw grwpiau neu strwythurau ategol
 - Sut mae'r bwrdd wedi ymgysylltu'n uniongyrchol â defnyddwyr gwasanaethau, neu grwpiau sy'n cynrychioli defnyddwyr gwasanaethau (e.e. paneli dinasyddion).
 - Gwybodaeth am sut mae'r trefniadau partneriaeth wedi cyfrannu at wella canlyniadau a darpariaeth gwasanaethau er mwyn ymateb i'r asesiad ar y cyd o'r boblogaeth a'r meysydd blaenoriaeth (gan gynnwys gwybodaeth am sut mae adnoddau wedi'u defnyddio'n effeithiol)
 - Gwybodaeth am y ddarpariaeth statudol a ddefnyddiwyd - e.e. cytundeb Adran 33 (Deddf GIG (Cymru) 2006), neu drefniant anffurfiol sy'n seiliedig ar gytundeb ysgrifenedig
 - Gwybodaeth am sut y mae gwaith y fforwm ar werth cymdeithasol yn helpu i fodloni'r gofyniad i hyrwyddo'r sector gwerth cymdeithasol a sut y mae'n helpu i sicrhau bod gwaith ymgysylltu wedi digwydd gyda'r Sector Gwerth Cymdeithasol a sut mae'n gallu llywio gwaith y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol.
44. Dylid cyhoeddi fersiwn Gymraeg a Saesneg o'r adroddiad, a bydd angen ei gyfieithu i ieithoedd eraill yn dilyn cais rhesymol. Yn yr un modd, bydd angen creu fersiwn braille, fersiwn hawdd ei ddarllen ac ati yn dilyn cais rhesymol.
45. Dylai Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol ystyried canllawiau eraill gan Lywodraeth Cymru mewn perthynas ag adroddiadau blynyddol ee:

20180315- Annual Reports Guidance -

20180315 - Annual Reports Guidance I

6. Rhannu gwybodaeth

46. Rhaid i gorff partneriaeth (aelod sefydliad) rannu gwybodaeth ag unrhyw un o'r cyrff partneriaeth eraill (aelod sefydliad) o fewn y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol at ddibenion cyflawni swyddogaethau'r trefniant partneriaeth. Fodd bynnag, nid yw'r ddyletswydd hon yn berthnasol os yw'n anghydnaws ag unrhyw un o ddyletswyddau eraill y corff, gan gynnwys ei ddyletswyddau o dan Ddeddf Diogelu Data 1998 a Deddf Hawliau Dynol 1998.
47. Rhaid cydymffurfio ag egwyddorion Cytundeb Rhannu Gwybodaeth Bersonol Cymru (WASPI) wrth rannu unrhyw wybodaeth y gellir ei defnyddio i adnabod unigolyn. Mae pob Bwrdd Iechyd Lleol ac awdurdod lleol wedi llofnodi'r Cytundeb WASPI. Dyma ddolen i WASPI:
48. <http://www.waspi.org/hafan>
49. Bydd angen i Fyrddau Partneriaeth Rhanbarthol sicrhau bod gwybodaeth yn cael ei rhannu a'i defnyddio'n effeithiol i wella'r broses o ddarparu gwasanaethau, gofal a chymorth. Dylai technoleg a systemau cyffredin fod yn sylfaen i hyn, a disgwylir i'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol ddarparu arweiniad strategol yn y maes hwn.

7. Ddirprwyo swyddogaethau

50. Gall awdurdod lleol gyflawni unrhyw un o'r swyddogaethau penodedig ar ran unrhyw un o'r cyrff partneriaeth eraill sy'n cymryd rhan yn yr un trefniant partneriaeth. Gall Bwrdd Iechyd Lleol gyflawni unrhyw un o'r swyddogaethau awdurdod lleol penodedig sy'n cael eu disgrifio yn Nhabl 1 o Atodlen 1 i'r Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth ar ran unrhyw un o'r awdurdodau lleol sy'n cymryd rhan yn yr un trefniant partneriaeth.

8. Gwasanaethau Integredig Cymorth i Deuluoedd

51. Mae'r adran hon o'r canllawiau yn ymwneud â swyddogaethau a chyfrifoldebau awdurdodau lleol a Byrddau Iechyd Lleol mewn perthynas â darparu Gwasanaethau Integredig Cymorth i Deuluoedd, fel sy'n ofynnol gan y Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth. O'r dechrau, mae Gwasanaethau Cymorth i Deuluoedd Integredig wedi canolbwyntio ar weithio gyda rhieni a'r teulu estynedig yn gynnar yn y broses cyn bod plant mewn perygl o gael eu rhoi mewn gofal. Cyflawnir hyn drwy ddarparu gwasanaethau sy'n canolbwyntio ar deuluoedd fel bod rhieni yn gallu gwella eu sgiliau rhianta.
52. Mae'r Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth yn ei gwneud yn ofynnol i drefniadau partneriaeth rhwng awdurdodau lleol a Byrddau Iechyd Lleol sicrhau bod Gwasanaethau Integredig Cymorth i Deuluoedd yn cael eu darparu. Mae'r Rheoliadau hefyd yn nodi bod angen sefydlu Timau Integredig Cymorth i Deuluoedd.
53. Mae Gwasanaethau Integredig Cymorth i Deuluoedd yn darparu gwasanaethau sy'n canolbwyntio ar deuluoedd er mwyn galluogi rhieni i gyflawni'r newidiadau ymddygiad gofynnol a fydd yn gwella eu galluedd a'u gallu fel rhieni. Mae Gwasanaethau Integredig Cymorth i Deuluoedd yn seiliedig ar yr egwyddor fod y teulu estynedig yn ymgysylltu â'r broses.
54. Mae Gwasanaethau Integredig Cymorth i Deuluoedd yn canolbwyntio ar blant mewn angen, gan gynnwys plant sydd angen eu hamddiffyn. Maent yn pontio gwasanaethau plant a gwasanaethau oedolion ledled yr awdurdod lleol a'r Bwrdd Iechyd Lleol, ac mae'r ddau gorff yn gyfrifol am wneud darpariaeth ddigonol, naill ai'n uniongyrchol neu drwy drefniadau cydgysylltiedig, i gynorthwyo plant ac oedolion sy'n cael eu hatgyfeirio atynt.
55. Mae'r gwasanaeth yn seiliedig ar egwyddorion sy'n ei gwneud yn ofynnol i Wasanaethau Integredig Cymorth i Deuluoedd wneud y canlynol:
 - Cryfhau diogelwch a llesiant plant drwy gamau gweithredu adferol er mwyn cefnogi rhieni yn well
 - Gwella ansawdd gwasanaethau i rieni a phlant sy'n ymgysylltu â gweithwyr proffesiynol
 - Canolbwyntio ar y teulu, gan sicrhau bod llais y teulu yn cael ei glywed a bod ymyriadau yn gydnaws â chanlyniadau dymunol y teulu
 - Hwyluso'r broses o newid gwasanaethau
 - Bod yn adnodd ar gyfer gwasanaethau cyfredol
 - Datblygu cysylltiadau sy'n seiliedig ar ymddiriedaeth
 - Darparu ymyriadau holistaidd a dwys sy'n seiliedig ar dystiolaeth
 - Darparu adnodd hyfforddiant ar gyfer gwasanaethau plant a gwasanaethau oedolion yn ymwneud ag ymyriadau sy'n seiliedig ar dystiolaeth er mwyn ymgysylltu â theuluoedd cymhleth.
56. Dylai gwerthoedd y Gwasanaethau Integredig Cymorth i Deuluoedd fod yn seiliedig ar ymgysylltu a chydweithio, gan ddatblygu cryfderau'r teulu ac unigolion. Mae'n rhaid gwrando ar safbwyntiau plant a phobl ifanc ar y canlyniadau y maent am eu

sicrhau.

Timau Integredig Cymorth i Deuluoedd

57. Mae'r Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth yn ei gwneud yn ofynnol i'r cyrff partneriaeth ar gyfer pob trefniant partneriaeth sefydlu tîm at ddibenion cyflawni swyddogaethau cymorth i deuluoedd. Cyfeirir at dîm sy'n cael ei sefydlu o dan y rheoliad hwn fel tîm integredig cymorth i deuluoedd. Mae swyddogaethau'r tîm integredig cymorth i deuluoedd yn cael eu cyflawni o dan gyfarwyddyd y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol.
58. Mae'n rhaid i dîm integredig cymorth i deuluoedd gynnwys staff sydd â'r sgiliau a'r profiad addas, gan gynnwys o leiaf un gweithiwr cymdeithasol ymgynghorol, un gweithiwr gwaith cymdeithasol proffesiynol cymwysedig ac un gweithiwr iechyd cofrestredig, gan roi sylw i'r categorïau o achosion/teuluoedd y gellir eu hatgyfeirio at y tîm, a'r angen am gymorth gweinyddol ar staff proffesiynol (gweler rheoliad 16(4)(a) a (b)).
59. Mae'r holl gyrrff partneriaeth yn ardal pob Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol yn gyfrifol ar y cyd am sefydlu'r tîm integredig cymorth i deuluoedd a'i gynorthwyo i gyflawni ei swyddogaethau. Fodd bynnag, mae pob corff partneriaeth yn gyfrifol am ei swyddogaethau statudol perthnasol.
60. Mae'n rhaid sefydlu timau integredig cymorth i deuluoedd ar gyfer yr ardaloedd sy'n cael eu cwmpasu gan bob Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol. Mae'n rhaid i'r timau fod yn amlddisgyblaethol ac yn amlasiantaethol.

Atgyfeirio at Dimau Integredig Cymorth i Deuluoedd – Rheoliad 18 (1)

61. Mae'n rhaid i'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol sefydlu gweithdrefnau clir a thryloyw ar gyfer atgyfeirio teulu at dîm integredig cymorth i deuluoedd os yw'n credu neu'n amau'r canlynol yn rhesymol:
 - (a) bod rhiant plentyn yn y teulu hwnnw (neu ddarpar riant) (i) yn ddibynnol ar alcohol neu gyffuriau, (ii) yn ddioddef trais domestig neu gam-drin domestig, (iii) â hanes o ymddwyn yn dreisgar neu'n gamdriniol, neu (iv) ag anhwylder meddwl; ac
 - (b) o ganlyniad i un neu ragor o'r amgylchiadau hyn, bod y plentyn, neu y bydd y plentyn, yn blentyn y mae angen gofal a chymorth arno a naill ai:
 - i na fydd y plentyn yn gallu aros gyda'r teulu os na ddarperir gwasanaethau cymorth i deuluoedd
 - ii pan fo'r plentyn yn derbyn gofal, na fydd y plentyn yn gallu dychwelyd i fyw gyda'r teulu os na ddarperir gwasanaethau cymorth i deuluoedd
 - iii bod y plentyn, neu y bydd y plentyn, yn wynebu risg o gael ei gam-drin, ei esgeuluso neu ei niweidio mewn modd arall os na ddarperir gwasanaethau cymorth i deuluoedd.
62. Mae'n ofynnol i awdurdodau lleol a'u partneriaid Bwrdd Iechyd Lleol adnabod teuluoedd mewn achosion lle mae modd dangos y bydd darparu Gwasanaeth Integredig Cymorth i Deuluoedd o fudd uniongyrchol i iechyd a llesiant plentyn. Dylid canolbwyntio ar y canlynol yn y lle cyntaf:
 - Plentyn sydd angen ei amddiffyn ac sydd ar y gofrestr amddiffyn plant, lle mae gofal neu ddatblygiad y plentyn wedi'i esgeuluso.

- Mae'r teulu mewn sefyllfa o argyfwng ac mae'r plant yn debygol o dderbyn gofal gan yr awdurdod lleol.
- Plant sy'n derbyn gofal gan yr awdurdod lleol ac na fyddant yn gallu dychwelyd adref heb ymyrraeth.

63. Mae'n rhaid i awdurdodau lleol fod â pholisi ysgrifenedig sy'n amlinellu sut y byddant yn cynnal adolygiadau o deuluoedd, a systemau ar gyfer cofnodi'r adolygiad a'i ganlyniad. Mae'n rhaid i'r rhain gydymffurfio â gofynion Rhan 3 a 4 o'r Ddeddf yn ymwneud ag asesu a diwallu anghenion. Mae'n rhaid rhoi copi o unrhyw gynlluniau sy'n deillio o'r adolygiadau i weithiwr achos y plentyn a chydgysylltydd gofal y gwasanaeth i oedolion. Mae'n rhaid rhoi copi i'r teulu hefyd.
64. Bydd angen i'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol benderfynu ar y strwythurau mwyaf priodol ar gyfer sicrhau bod Gwasanaeth Integredig Cymorth i Deuluoedd yn cael ei ddarparu. Gallai hyn gynnwys sefydlu is-fyrddau sydd â chyfrifoldeb penodol ar gyfer Gwasanaeth Integredig Cymorth i Deuluoedd, yn ogystal â'r gofyniad i sefydlu Timau Integredig Cymorth i Deuluoedd.
65. Wrth benderfynu ar y strwythur gweithredol/darpariaeth ar gyfer y Gwasanaeth Integredig Cymorth i Deuluoedd, bydd angen i'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol benderfynu ar y broses atgyfeirio hefyd. Bydd hyn yn cynnwys gofyniad bod panel yn penderfynu priodoldeb a blaenoriaeth atgyfeirio achosion at y Tîm Integredig Cymorth i Deuluoedd. Bydd hyn hefyd yn cynnwys nodi aelod arweiniol o'r Bwrdd ar gyfer Gwasanaeth Integredig Cymorth i Deuluoedd (y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol mwy na thebyg).
66. Bydd angen i Fyrddau Partneriaeth Rhanbarthol:
- Sicrhau bod timau Gwasanaeth Integredig Cymorth i Deuluoedd yn cael eu sefydlu
 - Sicrhau bod yr awdurdodau lleol a'r Byrddau Iechyd Lleol sy'n cyfrannu at y Gwasanaeth Integredig Cymorth i Deuluoedd yn cydweithredu â'r Tîm Integredig Cymorth i Deuluoedd wrth gyflawni eu swyddogaethau statudol
 - Sicrhau bod gan y Timau Integredig Cymorth i Deuluoedd adnoddau digonol i gyflawni eu swyddogaethau (bydd hyn yn cynnwys yr adnoddau penodol sydd ar gael i'r Timau Integredig Cymorth i Deuluoedd, yn ogystal â chomisiynu gwasanaethau traws-sector lle bo hynny'n briodol, gan gynnwys y gofynion bod person annibynnol yn cydgysylltu'r adolygiad o'r Cynllun Teulu)
 - Sicrhau bod aelodau Timau Integredig Cymorth i Deuluoedd yn derbyn hyfforddiant priodol, a sicrhau bod timau neu unigolion cysylltiedig eraill yn derbyn hyfforddiant er mwyn rhannu gwybodaeth ac arferion da
 - Sicrhau bod anghydfodau a chwynion yn derbyn sylw ac yn cael eu datrys yn briodol
 - Sicrhau bod adroddiad da yn cael ei lunio ar y Gwasanaeth Integredig Cymorth i Deuluoedd (fel rhan o'r adroddiad cyffredinol ar gyfer y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol). Bydd angen i'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol gymeradwyo'r adroddiad yn ffurfiol cyn ei fod yn cael ei gyflwyno i Weinidogion Cymru. Rhaid cyhoeddi'r adroddiad hefyd.
67. Nid oes unrhyw fwriad i bennu nifer aelodau'r Tîm Integredig Cymorth i Deuluoedd amlasiantaethol ac amlddisgyblaethol. Bydd angen i'r gwariant fod yn briodol i ddarparu ar gyfer digon o swyddi i sicrhau bod y Tîm yn gallu diwallu anghenion teuluoedd yn yr ardal, gan gynnwys cymorth gweinyddol. Mae'n rhaid defnyddio'r

gronfa i sicrhau tegwch wrth ddarparu gwasanaethau ledled yr ardal, mewn ymateb i'r anghenion a nodwyd.

9. Cronfeydd cyfun a defnyddio partneriaethau ffurfiol

68. Mae Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth yn darparu ar gyfer y canlynol:

- **Rhaid** i fyrddau partneriaeth ym mhob Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol sefydlu a chynnal cronfa gyfunol ranbarthol mewn perthynas â lleoliadau mewn cartrefi gofal i bobl hŷn, ac mae'n rhaid i'r holl gyrff partneriaeth gyfrannu.

(At y diben hwn, caiff 'pobl hŷn' eu diffinio fel y rheini sy'n 65 oed neu'n hŷn; yn unol â gofyniad y Ddeddf, rhaid i awdurdodau lleol roi sylw dyledus i Egwyddorion Pobl Hŷn y Cenhedloedd Unedig yn ystod y broses hon.)

Rhaid i bob corff partneriaeth wneud cyfraniad bob blwyddyn sy'n cyfateb i'w wariant blynyddol disgwylidig ar leoliadau cartrefi gofal i bobl hŷn.

- **Rhaid** i gyrff partneriaeth sefydlu a chynnal cronfeydd cyfun mewn perthynas ag arfer swyddogaethau cefnogi teuluoedd.
- Os bydd gyrff partneriaeth yn penderfynu gwneud pethau ar y cyd mewn ymateb i asesiad y boblogaeth, **rhaid** iddynt ystyried os yw'n briodol i sefydlu a chynnal cronfa gyfunol.

69. **Rhaid** i fyrddau partneriaeth rhanbarthol fabwysiadu dull gweithredu integredig wrth ddatblygu gwasanaethau ymyrraeth gynnar a gwasanaethau ataliol. Ceir gofyniad penodol ar gyfer cronfeydd cyfun mewn perthynas â'r Gwasanaethau Integredig Cymorth i Deuluoedd. Dyrannwyd cyllid i awdurdodau lleol fel rhan o gytundeb lleol i sicrhau bod modd sefydlu gwasanaethau integredig cymorth i deuluoedd a thalu costau iechyd a gofal cymdeithasol y gwasanaeth. Bydd hyn yn sylfaen i bartneriaeth ffurfiol gyda chronfa gyfun.

70. Hefyd, **dylai** Byrddau Iechyd Lleol ac awdurdodau lleol ystyried unrhyw gyllid a ddyfernir i Fyrddau Partneriaeth Rhanbarthol gan Lywodraeth Cymru, fel y Gronfa Gofal Integredig a'r Gronfa Drawsnewid, fel math o gyllideb gyfun. Er na fydd angen cytundeb partneriaeth ffurfiol ar gyfer hyn, mae angen cytundeb ysgrifenedig ar gyfer ymrwymo i unrhyw wariant o dan y Gronfa Gofal Integredig, neu ffrydiau ariannu tebyg.

71. Mae'r Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth fel y'u diwygiwyd yn egluro bod yn **rhaid** i Fyrddau Partneriaeth Rhanbarthol sefydlu cronfa gyfun ranbarthol unigol mewn perthynas â lleoliadau cartrefi gofal i bobl hŷn. Maent yn diffinio pobl hŷn fel y rheini sy'n 65 oed neu'n hŷn, er mwyn cyd-fynd â'r gofynion adrodd presennol ar gyfer awdurdodau lleol. Dyma'r **gofyniad sylfaenol** a byddem yn parhau i ddisgwyl Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol i ystyried cyfuno cronfeydd mewn meysydd eraill lle bo'n briodol, ac i ystyried cronfeydd cyfun wrth wneud pethau ar y cyd mewn ymateb i asesiadau o'r boblogaeth; ac i sefydlu cronfeydd cyfunol mewn perthynas â chomisiynu ar y cyd. Er enghraifft, **dylai** Byrddau Iechyd Lleol ac awdurdodau lleol ystyried datblygu trefniadau o ran cronfeydd cyfun ar gyfer gwasanaethau megis gofal cartref hirdymor, gwasanaethau ail-alluogi a gofal preswyl ar gyfer plant ag anghenion cymhleth.

72. **Dylai** Byrddau Iechyd Lleol ac awdurdodau lleol hefyd, wneud y canlynol, mewn

perthynas â chartrefi gofal:

- Cynnal asesiad o anghenion y boblogaeth a dadansoddiad o'r farchnad gan gynnwys anghenion y rhai sy'n ariannu eu hunain.
- Cytuno ar ddatganiad safle marchnad ranbarthol integredig briodol a strategaeth gomisiynu ranbarthol. Bydd y rhain yn nodi'r canlyniadau gofynnol ar gyfer cartrefi gofal, gan gynnwys amrywiaeth y gwasanaethau gofynnol. Hefyd, dylid cytuno ar y dulliau comisiynu (er enghraifft, mae'n bosibl y bydd rhai gwasanaethau angen contract bloc, gwasanaethau gofal canolraddol camu ymlaen, camu yn ôl, gofal seibiant ac ati).
- Cytuno ar contract a manyleb gyffredin.
- Cytuno ar feini prawf a phrosesau cyffredin ar gyfer monitro contractau sy'n cynnwys adborth gan ddefnyddwyr gwasanaethau.
- Datblygu dull integredig o gytuno ar ffioedd gyda darparwyr.
- Datblygu dull integredig o sicrhau ansawdd.
- Mabwysiadu defnydd tryloyw o adnoddau. Mae'n rhaid i gyllidebau gyd-fynd â'r gwariant cyffredinol a nodwyd, ynghyd ag ymrwymadau ariannol y ddwy asiantaeth i gomisiynu cartrefi gofal. Bydd angen cytundeb ysgrifenedig ar gyfer y trefniadau hyn.

73. **Disgwylir** y bydd yr un dull yn cael ei fabwysiadu mewn perthynas â gofal cartref hirdymor, gwasanaethau ailalluogi, gofal preswyl ar gyfer plant ag anghenion cymhleth ac ardaloedd eraill â blaenoriaeth, lle y bo Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol o'r farn bod hyn yn briodol. Fan leiaf, byddai Llywodraeth Cymru yn **disgwyl** gweld datganiadau safle marchnad rhanbarthol a strategaethau comisiynu rhanbarthol ar gyfer y gwasanaethau allweddol hyn.

Y diben yw sicrhau bod Byrddau Iechyd Lleol ac awdurdodau lleol yn gweithio gyda'i gilydd i gael cymaint o ddylanwad â phosibl ar lunio datblygiad gwasanaethau yn y dyfodol. Mae hyn yn cynnwys sicrhau bod capasiti digonol ac amrywiaeth briodol o wasanaethau o ansawdd da ar gael i ymateb i anghenion pobl yn yr ardal. Dylai hyn gwmpasu lleoliadau awdurdodau lleol a lleoliadau a ariennir gan y GIG (gofal nyrsio a ariennir a gofal iechyd parhaus y GIG). Dylai hefyd gwmpasu lleoliadau interim tymor byr i hwyluso trosglwyddo gofal o ysbyty a dewis llety; gwelyau gofal canolraddol (camu ymlaen / camu yn ôl), lleoliadau hirdymor, gofal seibiant a gwasanaethau eraill y mae partneriaid yn dymuno eu comisiynu gan gartrefi gofal. Wrth ddatblygu eu dull comisiynu integredig, bydd angen i'r partneriaid ystyried anghenion pobl sy'n ariannu eu gofal eu hunain.

74. Bydd gan bartneriaid gyfrifoldeb statudol o hyd ar gyfer eu swyddogaethau sy'n cael eu cyflawni o dan yr holl drefniadau cronfeydd cyfun. Mae hyn yn golygu y dylai'r cytundeb partneriaeth gynnwys y trefniadau llywodraethu, gan gynnwys atebolrwydd, gwneud penderfyniadau a sut i reoli trefniadau'r cyllidebau cyfun. Dylid ystyried yr egwyddorion cyffredinol canlynol:

- Rhannu cyfrifoldeb ac atebolrwydd
- Tegwch
- Tryloywder
- Cysondeb
- Gwerth am arian

75. Mae'n rhaid rhoi trefniadau monitro cynhwysfawr ar waith i roi sicrwydd perthnasol i

bartneriaid bod eu nodau a'u hamcanion cyffredin yn cael eu cyflawni.

76. Gall y gyllideb gyfun gael ei chynnal a'i rheoli gan bartner statudol, neu ei chynnal gan bartner statudol a'i rheoli ar ei ran gan sefydliad arall sydd â chontract i wneud hynny. Bydd y sawl sy'n cynnal y gyllideb gyfun yn darparu systemau gweinyddol ariannol ar ran y partneriaid, ond ni fydd yn ysgwyddo unrhyw ddyledion ychwanegol, ac eithrio'r rhai sy'n berthnasol i reoli'r gyllideb. Hefyd, bydd unrhyw archwilydd allanol yn disgwyl y bydd yr un lefel o reolaeth fewnol yn berthnasol i'r cronfeydd cyfun ag sy'n berthnasol i rannau eraill y sefydliad partner. Yn ogystal, bydd gan yr archwilydd hawl mynediad llawn o hyd i'r cofnodion a'r systemau ariannol, ac yn disgwyl y bydd trywydd archwilio clir ar gael ar gyfer trafodion ariannol o bob math.
77. Un o fanteision y gronfa gyfun yw'r ffaith y bydd staff ieuchyd a staff yr awdurdod lleol a nodir yn y cytundeb yn gallu cyrchu a gwneud penderfyniadau ar ddefnyddio'r adnoddau yn y gronfa, yn unol â'r broses y cytunir arni yn lleol rhwng y staff a rheolwr y gronfa gyfun. Bydd angen proses y cytunir arni i awdurdodi staff i wneud hyn. Nid oes unrhyw rwystrau cyfreithiol sy'n nodi na all staff ieuchyd ddefnyddio cronfeydd cyfun i gyflawni swyddogaethau awdurdodau lleol, ac i'r gwrthwyneb. Nid oes unrhyw gyfyngiad ar nifer y partneriaid chwaith.
78. Bydd y gofynion archwilio a chyfrifyddu yn amrywio, gan ddibynnu ar natur yr hbylygrwydd sydd i'w ddefnyddio. Bydd yn bwysig ystyried sut i gynnwys cynrychiolwyr archwilio allanol lleol yn y gwaith o ychwanegu gwerth at y cytundeb arfaethedig, gan gynnwys gwneud sylwadau ar oblygiadau archwilio a chyfrifyddu cytundeb drafft lleol.
79. Bydd yn bwysig i awdurdodau lleol a Byrddau Iechyd Lleol nodi pa swyddogaethau neu wasanaethau a fyddai'n gwella effeithiolrwydd integreiddio, naill ai drwy daliad uniongyrchol gan un partner i bartner arall, drwy gyfrannu at gronfa gyfun neu drwy un partner yn darparu staff, nwyddau, gwasanaethau, llety neu adnoddau eraill i bartner arall at ddibenion trefniadau partneriaeth, neu mewn perthynas â nhw.
80. Dylai cyrff partneriaeth ystyried y pecyn cymorth ar gyfer cronfeydd cyfun a gynhyrchwyr gan Gymdeithas Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru ym mis Gorffennaf 2019.

10. Llywodraethu – Cytundebau Ysgrifenedig

81. Bydd disgwyl i Fyrddau Partneriaeth Rhanbarthol ddatblygu cytundebau ysgrifenedig yn ymwneud ag unrhyw drefniadau partneriaeth ffurfiol sy'n cynnwys dirprwyo swyddogaethau. Hefyd, dylai Byrddau Iechyd Lleol ac awdurdodau lleol lofnodi cytundeb sy'n nodi'r telerau allweddol yn unol â'r gofynion statudol. Dylai gweithgarwch ategol fynd rhagddo ochr yn ochr â drafftio cytundeb i sicrhau bod modd ei weithredu o ddydd i ddydd drwy fframwaith corfforaethol gwasanaeth a chyllid y corff perthnasol. Hefyd, dylai partneriaid nodi cwmpas unrhyw drefniadau llywodraethu yn glir.
82. Gall y trefniadau partneriaeth gynnwys cronfeydd cyfun, dirprwyo swyddogaethau h.y. arwain gwaith comisiynu a darpariaeth integredig. Mewn amgylchiadau o'r fath, lle mae partneriaethau'n cael eu creu er mwyn symleiddio darpariaeth gwasanaethau yn bennaf, mae'n hanfodol bod telerau'r bartneriaeth yn cael eu nodi'n glir mewn cytundeb ysgrifenedig. Hefyd, gall fod yn ddefnyddiol gwahaniaethu rhwng trefniadau partneriaeth ffurfiol a threfniadau llai ffurfiol.
83. Mae trefniadau partneriaeth ffurfiol wedi'u defnyddio i ddisgrifio trefniadau ffurfiol sy'n cynnwys dirprwyo swyddogaethau o un partner i bartner arall ym meysydd y GIG ac awdurdodau lleol. Hefyd, gellir defnyddio trefniadau ffurfiol i ddisgrifio'r defnydd o gronfeydd cyfun fel y rhai o dan Ddeddf Plant 2004. Hyd yn oed os yw'r broses o wneud trefniadau partneriaeth megis dechrau, neu os oes trefniadau mwy anffurfiol ar waith, nid oes rheswm pam na allant fod yn seiliedig ar gytundeb ysgrifenedig.
84. Mae amrywiaeth y swyddogaethau y gellir eu cynnwys mewn trefniant partneriaeth wedi'u nodi yn y Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth. Fodd bynnag, ceir rhai eithriadau. Ymhlith y meysydd awdurdodau lleol nad yw'r hyblygrwydd a ganiateir o dan y ddeddfwriaeth yn berthnasol iddynt y mae paneli mabwysiadu, arolygu cartrefi plant a dyletswyddau o dan Ddeddf Safonau Gofal 2000. Ym maes iechyd, mae'r eithriadau yn cynnwys llawdriniaeth, radiotherapi, endosgopau, terfynu beichiogrwydd, triniaethau mewnwithiol a gwasanaethau ambiwlans brys.
85. Ar ôl cytuno ar yr hyn sydd ei angen, dylai partneriaid benderfynu sut i gyflawni'r canlyniadau a nodwyd. Gall hyn olygu newid sut mae gwasanaethau yn cael eu darparu a chynllunio modelau sengl newydd i ddarparu gwasanaethau. Gall gynnwys y canlynol hefyd:
 - Amcanion gwella gwasanaethau e.e. dulliau effeithiol y gellir eu gweithredu a'u dangos er mwyn cadarnhau cysylltiadau â gwasanaethau eraill, ac amcanion sy'n sicrhau bod anghenion defnyddwyr gwasanaethau unigol yn cael eu diwallu yn ystod y cyfnod pontio rhwng gwasanaethau
 - Amcanion i ddatblygu a gwella ansawdd a safonau gwasanaethau e.e. lle gellid cysoni polisiâu clinigol ac ymarfer perthnasol y sefydliadau partner. Gall hyn arwain at gynllunio proses newydd ar gyfer asesu a darparu gofal
 - Amcanion adnoddau dynol e.e. i fynd i'r afael â'r angen am ddatblygu timau, ac amcanion sy'n cefnogi prosesau recriwtio a chadw staff, hyfforddi staff ac ati
 - Amcanion busnes e.e. targedau penodol yn ymwneud â gweithgarwch, cyllid, peryglon a nodir neu newid yn y dyfodol.